

Erfarenhetsbedömning och premiering

**Kort introduktion
Sammanställd 2016-06-09**

Huvudprinciper

1. Risker, erfarenheter och premiering ska så långt möjligt härledas till den verksamhet där detta uppstår.
2. Erfarenhetsmodellen ska ses som ett verktyg för att bedöma om myndigheten behöver lägga mer eller mindre tid på en verksamhet.
3. Motiverandet av höjning eller sänkning av tillsynstid blir lättare om man kan förklara vilka delar som skött sig eller inte.

Huvudprinciper forts.

- Inget som hindrar kommunen från att bedöma hela verksamheten (både för risk och erfarenhet) eller del av verksamheten
 - ju större anläggningar desto större förändringar.
 - huvudverksamheten kan innebära stora svängningar i tillsynstiden och att systemet inte blir transparent.
 - bedömning av delverksamheter kan upplevas administrativt krångligt
- Varje kommun får själv bedöma hur de väljer att klassificera sina verksamheter efter sina lokala förutsättningar

Tabell för erfarenhetsbedömning

Frågor med alternativa svar	Erfarenhetspoäng
1. Hur hanterar verksamheten sin egenkontroll?	
a) Rutiner för egenkontroll finns och följs	0
b) Rutiner för egenkontroll finns och följs, men anmärkningar på verksamheten som kan härledas till brister i egenkontrollen finns.	1
c) Rutiner för egenkontroll finns, men används inte eller endast i obetydlig omfattning	2
d) Rutiner för egenkontroll saknas	3
2. Erfarenheter sedan senaste tillsynsbesöket	
a) Ändamålsenliga åtgärder har vidtagits mot samtliga tidigare avvikelser	0
b) Ändamålsenliga åtgärder har vidtagits mot vissa, men inte samtliga, tidigare avvikelser	1
c) Ändamålsenliga åtgärder har inte vidtagits mot samtliga tidigare avvikelser	2
3. Värdering av aktuell inspektion	
a) Inga brister upptäcks vid inspektionen	0
b) Brister upptäcks, men endast smärre ej allvarliga brister, vilka inte kräver återbesök	1
c) En eller flera allvarliga brister upptäcks vid inspektionen av sådan art att de motiverar återbesök	2

Erfarenhetsbedömning

1. Vid ordinarie tillsynsbesök
2. TM granskar hela eller delar av verksamheten vid ordinarie besök
3. Inte fråga om dubbelbestraffning för vu

Exempel:

TM granskar VU:s kemikaliehantering och villkorsefterlevnad.

Dessa tillsynsområden bedöms vid årets erfarenhetsbedömning

Fråga 1 - Rutiner och egenkontrollprogram

- Förebyggande arbete. Har VU rutiner för att förebygga problem?
- Verksamhetsutövarens egenkontroll ska bedömas (26:19 i MB). För små verksamheter som inte har krav på dokumenterad egenkontroll ska det bedömas utifrån deras rutiner.

Hur gör man?

- Erfarenhetsbedömningen görs efter ordinarie tillsynsbesök.
- I ordinarie tillsyn, som är planerad enligt tillsynsplanen, kan TM välja att granska hela verksamheten, eller någon del av den varje år. Exempel: TM granskar i år en verksamhetsutövares kemikaliehantering och villkorsefterlevnad. Det innebär att dessa två områden är vad som kan bedömas vid erfarenhetsbedömningen.
- Summa 0-7 poäng
- Extra tid faktureras direkt

Trafikljuset

Frågorna kan ses som trafiksignalsystem, med röd, gul, grön nivå.

- Röd nivå - rutiner saknas helt
- Gul nivå - rutiner följs ej/fungerar ej
- Grön nivå - rutinerna fungerar
- Ju sämre situation desto högre poäng.

Gul nivå

1 b och c.

- 1 b (1 poäng) "Rutiner för egenkontroll finns och följs, men anmärkningar på verksamheten som kan härledas till brister i egenkontrollen finns". Här ser vi att rutin finns men är så dålig att det inte hjälper att följa dem. Egenkontrollen når inte önskat resultat, **fast** man följer rutinerna.
- 1 c (2 poäng) "Rutiner för egenkontroll finns, men används inte eller endast i obetydlig omfattning." Här ser vi att rutiner finns, men de används inte, vilket är ännu sämre för att kunna förebygga problem. Egenkontrollen når inte önskat resultat, för man följer **inte** rutinen.

Fråga 2 - Tillsynshistorik?

- Kan inte generera poäng vid förstagångsbesök
- Hur handskas verksamhetsutövaren med brister tillsynsmyndigheten (TM) påpekar
- Om VU saknar rutin för att åtgärda brister får VU poäng i fråga 2 (ej åtgärdad brist).
- Om bristen rör egenkontroll får VU poäng även för fråga 1, om egenkontrollen inte åtgärdats

Tillsynshistorik forts.

Hur handskas VU med brister som tillsynsmyndigheten påpekar?

- Skapa rutin för tillsynshistorik ex
 - Vid inledning av ett ordinarie besök hanteras uppföljning av året före. Vad pratade vi om sist vi sågs? Har ni fixat det?
- Tillsynsmyndigheten bedömer åtgärderna utifrån att vara helt ok, delvis ok och inte alls ok (0, 1, 2 poäng).
- Rimligtvis kan inte fråga 2 generera några poäng vid ett förstagsbesök hos en VU.
- Om VU inte har rutin för att ta hand om brister som myndigheten påpekar, så får VU poäng i fråga 2. Rör bristen sin egenkontroll, så får de poäng även för fråga 1 detta år, om de inte åtgärdat det.

Fråga 3 – aktuell inspektion

- Om brister konstaterade på plats vid ordinarie besök?
- Exempel: Vid besök upptäcks brister i form av utsläpp. 1-2 poäng utdelas.
- Brister kan även bero på att rutin saknas, vilket då även ger poäng enligt fråga 1, och om bristen har påpekats vid tidigare tillfälle, tilldelas även poäng enligt fråga 2.

Aktuell inspektion forts.

- Handlar om brister som konstateras på plats vid ett ordinarie besök. Vilka brister påverkar miljön och människors hälsa? (utsläpp, avfallshantering, bristande reningssteg m.m.)
- Exempelvis: Om utsläpp till mark, luft och vatten sker är detta exempel på brister, som upptäcks vid besöket. De kan även bero på att rutin saknas vilket då även ger poäng enligt 1, och om det har skett och påpekats redan tidigare tilldelas poäng även enligt fråga 2.
- Observera att poängen i erfarenhetsbedömningen **inte är en dubbelstraffning.**

Extra avgift efter erfarenhetsbedömning

- Antal timmar är givna utifrån poäng, kan inte ändras
- TM har möjlighet att påverka antal erfarenhetspoäng, men inte delen om extra avgift
- Ha mall för hur ni kommunicerar och beslutar om extra avgift
- Beslut överklagningsbart. Faktureras direkt. Extra tillsyn sker.
- Om VU inte följer FL, bryter villkor eller om haverier sker, får TM ta ut (extraordinär) timavgift utöver fasta årliga avgiften.

Debitering av extra avgift

- Om erfarenhetsbedömningen ger poäng som genererar extra tillsynstid för att följa upp avvikelserna, ska TM genom beslut ta ut en avgift för uppföljningen, utöver årlig avgift.
- Antalet timmar utifrån de olika poängen är givna och kan inte ändras.
- TM bedömer från fall till fall hur många erfarenhetspoäng som ges vid ett besök. I bedömningen av erfarenhetspoäng vägs tidigare erfarenhet av verksamhetsutövaren in.
- Det är med antal erfarenhetspoäng som TM har möjlighet att påverka eventuell extraavgift.

Debitering av extra avgift

- Viktigt att TM har en rutin/ mall för hur man kommunicerar och beslutar om att erfarenhetspoängen ger extra avgift. Har ni det?
- Beräkna poängen, kommunicera det. T.ex. "Vi har vid årets tillsyn kommit fram till bristerna x y och z som ger er xx erfarenhetspoäng. Det resulterar i påförande av extra tillsynstid av x timmar, som ger en avgift om y kr." Tala gärna om när det ska vara åtgärdat! Sen ett beslut om detta, som är överklagningsbart. Faktureras därpå direkt, även om uppföljande inspektion inte skett. Tillsyn enligt dessa timmar sker.

Extra avgifter vid erfarenhetsbedömning

Erfarenhetspoäng	Resultat
0 – 1	Ingen påverkan på tillsynstid eller avgift.
2	Verksamhetsutövaren får en varning i inspektionsrapporten om att extra tillsynstid kan påföras om bristerna inte har åtgärdats inom meddelad tid. Har bristerna inte åtgärdats i tid påförs timavgift för den tid som den extra kontrollen tar.
3	Avgift för två timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion
4	Avgift för fyra timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
5	Avgift för sex timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
6	Avgift för åtta timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.
7	Avgift för tio timmars extra tillsynstid faktureras efter genomförd inspektion.

Premiering

- Efter varje ordinarie tillsynsbesök görs bedömning av eventuell premiering
- Räkna ut 1 gång per år, i god tid före årlig fakturering
- Avgiftsnedsättning träder i kraft vid nästkommande faktureringsstillfälle av fast årlig avgift
- Val om endast huvudobjekt eller även tilläggsvirksamheter (25%) premieras. För- och nackdelar med båda

Hur gör man?

- VU sparar sina intjänade premieringspoäng från tidigare ordinarie tillsynsbesök, nya adderas (högst 4 p).
- Får man 3-7 poäng i erfarenhetssystemet så ger det -2 premiempoäng. Det innebär bara att man **inte** är berättigad till premiering det året.
- Fråga 2 (dokumenterad miljöinriktad transportstrategi) bedöms 1 gång, och består så länge man har det. Fråga 2 och 3 är inte tillämpliga på alla typer av objekt.

Exempel.

- En VU har årlig tillsyn, och år 1 hittar TM en avvikelse som ger 1 erfarenhetspoäng, som VU år 2 har åtgärdat helt. Då får VU 2 premiepoäng år 2, som ger ett kolumnsteg åt vänster i riskkolumnerna och rabatt i avgift år 2.
- Om VU missköter sig år 3, dras tidigare premiepoäng bort och man räknar på nytt från originalkolumnen. Om VU i stället får 0 erfarenhetspoäng år 3, når VU maximal kolumnförflyttning, som är max 2 steg åt vänster.
- VU kan inte nå mer åt höger än till ordinarie klassad riskkolumn. Det kan inte bli en bestraffning.

Premiering

- Systemet premierar bra egenkontroll och miljöarbete som minskar klimatpåverkan
- 1 – 2 premiepoäng ger ett kolumnsteg till vänster
- 3 – 4 premiepoäng ger två kolumnsteg

Tabell för premiering

Frågor med alternativa svar	Premiepoäng
1. Vilken är summan av erfarenhetspoängen under frågorna 1, 2 och 3 i ”Checklista för erfarenhetsbedömning”	
a) 0 eller 1 erfarenhetspoäng	2
b) 2 erfarenhetspoäng	0
c) 3 – 7 erfarenhetspoäng	-2
2. Har verksamheten en dokumenterad miljöinriktad transportstrategi som man följer?	
a) Ja	1
b) Nej	0
3. Har verksamheten en dokumenterad miljöinriktad energistrategi som man följer?	
a) Ja	1
b) Nej	0